

Informace česky mluvícím rodičům

Informationsbroschüre für tschechisch sprechende Eltern

Vyrůstá vaše dítě vícejazyčně?

Většina lidí na světě vyrůstá dvou- nebo vícejazyčně. Naučení se dvou jazyků je přínosem pro vaše dítě. Zpravidla zvládá dítě tyto požadavky bez větších problémů.

Co je vícejazyčnost?

Je několik možností, jak vyrůstat vícejazyčně. Příklady:

- Otec Polák mluví s dítětem polsky, matka Němka německy.
- Španělská rodina v Německu mluví doma španělsky.
- Otec Švéd mluví s dítětem švédsky, matka Angličanka anglicky, v mateřské škole se dítě učí německy.

Existují zvláštnosti vícejazyčného vývoje?

Děti se učí výslovnost, slovní zásobu a gramatiku různých jazyků. Pochopitelně nemluví oběma jazyky stejně dobře. Příklad:

- Turecké dítě umí hry ze školky vysvětlit dobře v němčině, naopak o rodinné oslavě se lépe vyjadřuje turecky.

Vícejazyčnost je pro každé dítě mimořádnou výzvou. Pozvolna musí být zvládnuty oba jazykové systémy. K tomu patří výslovnost, slovní zásoba, gramatika a stavba věty při porozumění a používání jazyka. Kromě toho musí dítě věnovat pozornost hovorovým a kulturním zvláštnostem daného jazyka.

Je možné, že děti, které od narození vyrůstají dvoujazyčně:

- začínají později mluvit
- užívají nejprve jeden, později druhý jazyk
- užívají od začátku oba jazyky

Některé děti oba jazyky zaměňují, t.zn. užívají slova jednoho jazyka, když si ve druhém jazyce slovo nemohou vybavit. Takové zvláštnosti jsou po určitou dobu samozřejmostí. Výrazně a dlouho trvající problémy v jednom nebo v obou jazycích by se ale měly brát vážně, popřípadě nechat vyšetřit.

Co je normální a co je nápadné v řečovém vývoji mého dítěte?

Velkým měřítkem normálního řečového vývoje u vícejazyčnosti jsou:

- Ve dvou letech používá dítě přibližně 50 slov. Ve vícejazyčném prostředí se může toto měřítko o půl roku posunout
- Ve třech letech by se mělo dítě umět vyjadřovat v jednom z jazyků krátkými větami (o třech slovech)
- čtyřleté dítě by se mělo umět dohovorit s lidmi mimo rodinu
- Pokud dítě jazyk slyší a používá pravidelně (školka, škola), mělo by se umět asi po roce německy dobře vyjádřit.

Znaky odlišného jazykového vývoje vašeho dítěte:

- dítě se o jazyk málo zajímá
- odmítá delší dobu mluvit
- nerado si nechává předčítat z knížek
- klade málo nebo žádné otázky
- nedorozumění řeší zřídka nebo vůbec
- zaměňuje jazyky, aniž by bralo na vědomí, zda posluchač rozumí
- naučí se opožděně mluvit

Shrnutí:

Jestli-že se jazykový vývoj vašeho dítěte nápadně odlišuje nebo máte podezření, že vývoj řeči není v pořádku, měli byste jazykové schopnosti dítěte nechat odborně vyšetřit.

Možné důvody odlišného jazykového vývoje:

Ne vždy je příčina jasná. Často hraje roli několik důvodů. Nejčastější příčiny jsou:

- **Sluchové problémy:** Některé děti mají delší dobu problémy se sluchem nebo se zpracováním slyšeného. Možným vysvětlením mohou být častá nachlazení nebo záněty středního ucha.
- **Poruchy jazykového vývoje:** Některé děti, oproti jiným, mají potíže se zvládnutím jazyka. Problémy jsou znatelné v obou jazycích.

Správné zacházení s vícejazyčností

Vaše dítě vyrůstá dvojjazyčně: tím dostává mimořádnou šanci!

- mluvejte s dítětem ve vaší rodné řeči
- podporujte radost z vyprávění
- naslouchejte vašemu dítěti
- vybízejte dítě k mluvení, kladte mu otázky
- když udělá dítě chybu, neopravujte jej, nýbrž zopakujte správně: např. „Tam metro“ „Ano, právě přijíždí metro.“
- mluvejte během každodenní činnosti, např. u prostírání stolu, oblékání, nákupu, během hry nebo prohlížení knížek
- pamatujte si: televize reč nerozvíjí
- snažte se pokud možno oba jazyky dělit, např. každý rodič mluví s dítětem ve svém jazyce; nebo: doma mluvíte svým jazykem, v mateřské škole se dítě učí německy

S otázkami se můžete obrátit na příslušná místa:

- Kinder- oder Hausarzt	- dětský nebo domácí lékař
- HNO – Ärzte	- krční, nosní, ušní lékař
- pädaudiologische Beratungsstellen	- pedaudiologické poradny
- Frühförderstellen	
- Erziehungsberatungsstellen	- výchovné poradny
- sonderpädagogische Förderzentren	- speciální pedagogická centra

übersetzt von: Radka Kindermann